

8.14x31.65	1	עמוד 27	כותרת	ישראל היום!	24/03/2020	72500301-8
בועז סנג'רו - ראש החטיבה למשפט פלילי וקרימינולוגי - 26330						

בועז סנג'רו

שחרור אסירים בימי קורונה

למדנו מהאמריקנים ג'נס, קוקה-קולה, והפרוזה בשימוש בעונש המאסר. בעקבות ההתפכחות האמריקנית החלה גם התפכחות ישראלית, לרבות צמצום מסוים במספר הכלואים, אך התהליך איטי וסכנת הקורונה מחייבת להאיצו. דו"ח המכון הלאומי האמריקני למדעים (2014) קבע שריבוי המאסרים לא השיג הרתעה ולא מנע פשיעה, אלא גרם סבל מיותר למורשעים ולמשפחותיהם, הרס קהילות של שחורים והיספנים, ועלה מיליארדים, שאותם ניתן היה להפנות לתוכניות רווחה בקהילה שמפחיתות פשיעה. המאסר מגדיל את הסיכויים שהנענש יהפוך לעבריין שיפגע בחברה לאחר שחרורו. באותה שנה פורסם באנגליה דו"ח האקר-מיה הבריטית, שממצאיו והמלצותיו דומים. ב-2015 פורסם בישראל דוח ועדת דורנר, שהמליץ על צמצום הכליאה. ב-2017 הורה בג"ץ להגדיל את שטח המחיה הממוצע לאסיר מכ-3 מ"ר בלבד ל-4.5 מ"ר. באמנות בינלאומיות המינימום הוא 6 מ"ר והממוצע באירופה הוא 9 מ"ר. הצפיפות גורמת סבל, מחנק, פוגעת בהיגיינה (יש בישראל מת-קנים שבהם המקלחת מותקנת מעל שירותי כריעה, ושבהם האסירים נאלצים להישאר במיטות גם ביום, מחוסר מקום), פוגעת בפרטיות ומעצימה מתחים. מכיוון שבנייה אווילית תעלה מיליארדים, ולאור המלצות ועדת דורנר, דרך המלך היא צמצום מספר האסירים. אלא שהרשויות הפרו את פסק הדין והעזו לבקש לביצועו 9 שנים במקום שנה וחצי, כקצוב. רק לאחר שבג"ץ דחה את הבקשה, בדצמבר 2018 שוחררו אלף אסירים, אך בתי הסוהר עדיין צפופים מאוד.

בארה"ב הבינו שבתי הסוהר הם אינקובטורים לנגיף, והחלו לשחרר אסירים לא מסוכנים; הצפיפות בבתי הכלא בישראל מחייבת צעדים דומים

בישראל כ-10,000 אסירים פליליים וכ-5,000 אסירים ביטחוניים. כדי לעמוד בסטנדרט בג"ץ יש לשחרר כשליש מהם. אל חשש: רוב האסירים הפליליים אינם מסוכנים פיזית, ורבים כלואים בשל עבירות רכוש ללא אלימות. השחרור ייטיב חברתית, וכן כלכלית: עלות החזקת אסיר היא 10,000 שקלים לחודש, בעיקר שכר הסוהרים, ועם עלות הבנייה – כרבע מיליון שקלים בשנה לאסיר. אם נשכיל לשחרר כ-4,000 אסירים, החיסכון בהוצאות השוטפות לבדן יהיה כחצי מיליארד שקלים בשנה. בסכום כזה ניתן וצריך לעשות רבות להגדלת הרווחה ולהקטנת הפשיעה, שלא באמצעות ענישה.

נשוב לארה"ב: בעקבות הערכה שלפיה "בתי הסוהר הם אינקובטורים מצוינים לנגיף הקורונה", החלו במדינות רבות לשחרר אסירים ולהימנע מראש ממעצר ומכליאה של בלתי מסוכנים. בישראל שטח המחיה הממוצע עודנו כ-3 מ"ר ואסירים רבים מצטופפים. מנגד, הנחיות משרד הבריאות, שעוגנו בתקנות שעת חירום, דורשות ריחוק של לפחות 2 מטרים. המסקנה: על הרשויות למלא מיידית אחר החלטת בג"ץ ולשחרר אלפי אסירים – לא את המורשעים ברצח, אונס, שוד או חבלת גוף, אך בהחלט את המורשעים בעבירות רכוש ללא אלימות. אין די בתקנה שהותקנה עתה, שלפיה לפני החלטה על מעצר ישקול בית המשפט גם את הסכנה להידבקות העצור בקורונה ואת מצב הכליאה.

מכיוון שלעיתים קרובות ההחלטות מתקבלות לא על בסיס מוסרי וחברתי, אלא על בסיס כלכלי, מוצע לחשוב על חיסכון של חצי מיליארד שקלים בשנה, על הפיצויים שיהיה צריך לשלם לאסירים ולבני משפחותיהם אם חלילה תפרוץ בבתי הסוהר מגיפה קטלנית, ועל אוכדן הזכות המורית לכלוא אנשים שאינם אלימים ואינם מסכנים אחרים.